

DEUCALION EN PYRRHA
Oplossing van de opdrachten:

opdracht 1

- a) 1) **Titan**: Titanen waren de kinderen van Gaia (Aarde) en Uranus (Hemel); deze reusachtige goden heersten over het heelal vóór de Olympische goden (= de broers, zusters en kinderen van Zeus). Tot de Titanen behoorden o.a. ook nog Cronos, Rhea, Coeus, Metus, Mnemosyne en Hyperion
2) **orakel**: godspraak, uitspraak van een godheid
3) **Parnassus**: de berg waar de vreselijke python huisde die door Apollo zou verslagen worden; de bergtop (2459 m) ligt ten noordoosten van de stad Delphi in Phocis (Griekenland)
b) ---

opdracht 2:

- 375 **tetigerunt** - Act. Ind.perf.3de mv - *ut* leidt dus een tijdbepalende bijzin in
376 **humi**: genitief locatief
pavens: wortel *pav- (bang) - werkwoorden op - *re* noemen een manier van zijn
377 **si** leidt *remollescunt* in - *si* + indic. = realis - het is geen echte voorwaarde, maar eerder een bevestiging, die Themis dadelijk gunstig en welwillend moet stemmen. I.p.v. "als", is de betekenis bijna "aangezien", en dus is het voor Themis wel echt moeilijk om niet tegemoet te komen aan hun verzoek.
378 **victa** hoort bij *numina*
379 **qua arte** is wellicht abl. van middel ("door middel van welke ingreep") - hoewel ook abl. van wijze niet uit te sluiten is ("op welke manier")
380 **sit** is conjunctief omwille van de indirecte vraag na *dic* (bovendien is *qua* een vragend voornaamwoord)
mersis rebus: dat. voordeel bij *fer opem*

opdracht 3:

- a) ---
b) 376: *gelido saxo*, 377: *precibus iustis*, 379: *qua arte*, *generis nostri*, 380: *mersis rebus*
c) zie aparte bladzijde

opdracht 4:

- a) **movere**: 1. (doen) bewegen, 2. *beïnvloeden, raken*, 3. veranderen, 4. op gang brengen
(de cursieve vertaling is de bruikbaarste)
re-: in lijst III vinden we 'terug...', maar bij *resolvere* luidt het: '1. losmaken, oplossen; 2. opheffen, teniet doen'
b) wij ontbloten juist het hoofd uit eerbied
c) zie aparte bladzijde

opdracht 5:

- a) **silentia**: accus. LV rumpit
voce: abl. middel bij rumpit
iussis: voorwerpsdatief bij *parere*
deae: ond.gen. bij *iussis*
sibi: dat. MV bij *det*
<pavido> ore: abl. wijze of begeleidende omstandigheid bij *rogat*
<iactatis> ossibus: abl. reden/oorzaak bij *laedere*
<maternas> umbras: acc. LV *laedere*
<caecis> latebris: abl. reden/oorzaak bij *obscura*
<obscura> verba: acc. LV *repetunt* / *volutant*
<datae> sortis: bezitsgenitief bij *verba*

b) zie aparte bladzijde

opdracht 6:

a) Prometheus was de schrandere broer, Epimetheus de tragere, daarom is het aannemelijk dat de zoon van Prometheus als eerste aankomt met een mogelijke oplossing. De patronymica maken de lezer er op attent dat Deucalion een aardje naar zijn vaartje heeft.

b) het zijn geen gelijkwaardige mogelijkheden! Deucalion geeft eerst de minst waarschijnlijke verklaring (onze schrandereheid bedriegt ons) en daarna de mogelijkheid die hij wél plausibel acht, en die hij daarom ook omkleedt met twee argumenten: de goden zijn *pious* en ze zullen zeker niet aanzetten tot heiligschennis (*nefas*)

c) *hos* wijst op *lapides* terug, dus *lapides* is onderwerp, en *ossa* is PN, zo luidt de vertaling: 'stenen worden beenderen genoemd in het lichaam van de aarde'

d) zie aparte bladzijde

opdracht 7:

a) het argument is de ouderdom van het verhaal, die als getuige geldt voor de betrouwbaarheid ervan.

zeggen wat je er zelf van vindt is leren gefundeerd je idee uit te spreken.

b) opvallend zijn *mol-* en *mor-*, een combinatie van klanken die zacht en mals aandoet, vergelijk met 'mollig, mals'

c) zie aparte bladzijde

opdracht 8:

a) *crescere* - *contingere* - *coepisse* - *exigere*

b) *quidam*: *Domus Latina* 57 : bepaald, maar niet nader uitgelegd: 'iemand; sommige, een bepaalde'

c) de bepalingen bij *forma* zijn: *contigit*, ut **quaedam**, sic non **manifesta** videri
forma potest hominis, sed uti de marmore **coepta**,
non **exacta** satis, rudibusque **simillima** signis.

d) zie aparte bladzijde

opdracht 9:

a) *Quae tamen ex illis aliquo pars umida suco
et terrena fuit,*

wordt: <Ea> tamen pars ex illis quae aliquo suco umida et terrena fuit,...

b) bij *vena* denkt Ovidius wellicht aan geaderd marmer, een bouwstof die in Rome in die tijd niet bepaald ongebruikelijk was.

c) *saxa* is letterlijk 'rotsen', zo'n overdrijving heet 'hyperbool'

d) *reparata est*: omgekeerde elisie, je spreekt uit [reparatast]
Verba zegt: 1. weer aanschaffen, 2. herstellen

e) zie aparte bladzijde

opdracht 10:

a) tijdbepalend: 'sindsdien'; logisch: 'vandaar / daarom'

b) genitief bij een part.presens in plaats van een accus. LV heet de genitief van de blijvende eigenschap (DOL 150 c)

c) zie aparte bladzijde

- Wanneer ze de trappen van de tempel bereikt hebben, valt elk van beide voorover op de grond en kust bevend de ijskoude steen en zo zegden ze: "Als de goden door rechtvaardige smeekbeden overwonnen zacht worden, als de woede der goden kan gekeerd worden, zeg dan, Themis, op welke manier / met welke kunst de ramp van onze soort herstelbaar is, en kom de overstroomde wereld, allerzachtste, te hulp." **3**
- De godin is bewogen / ontroerd en gaf een orakel: "Ga weg van de tempel et omhul uw hoofd en maakt uw vastgeknoopte kleren los en gooi de beenderen van uw grote moeder achter uw rug weg." **4**
- Ze stonden lang verstomd, en met haar stem doorbreekt de stilte als eerste Pyrrha en ze weigert om de bevelen van de godin te gehoorzamen, en vraagt met angstig gezicht dat ze haar zou vergiffenis schenken, en durft niet de schim van haar moeder te schenden door het weggooien van de beenderen. Intussen overdenken ze de door mysterieuze raadselachtigheid duistere woorden van het gegeven orakel en ze bespreken ze samen met elkaar. **5**
- Daarop troost de zoon van Prometheus Epimetheus' dochter met woorden et zegt: "Ofwel is onze schranderheid bedrieglijk, ofwel (orakels zijn vroom en sporen tot geen goddeloosheid aan) is onze grote moeder de aarde: stenen worden in het lichaam van de aarde beenderen genoemd, naar ik denk; we krijgen bevel dié achter onze rug te gooien." Hoewel de dochter van de Titan ontroerd is door de verklaring van haar echtgenoot, toch is haar hoop twijfelachtig: zozeer wantrouwen ze allebei de aanmaningen van de hemelgoden; maar wat zal het kwaad doen het te proberen? **6**
- Ze gaan weg en omhullen hun hoofd en maken hun tunieken los en gooien zoals ze bevolen waren stenen achter zich weg. De stenen (wie zou dat geloven, als er niet de ouderdom was als getuige?) begonnen hun hardheid af te leggen en hun stijfheid, en week te worden stilaan en zacht geworden een vorm aan te nemen. **7**
- Weldra, wanneer ze gegroeid zijn en hun natuur zachter is geworden, kan een bepaalde maar nog niet duidelijke vorm van een mens gezien worden, <maar> zoals in marmer begonnen, nog niet helemaal voltooid, heel gelijkend op onafgewerkte beelden. **8**
- Het deel echter van hen dat door een of ander sap vochtig en van leem was, is veranderd tot het gebruik als lichaam / om als lichaam te dienen; wat vast is en niet kan gebogen worden, verandert in beenderen, wat net nog ader was, is onder dezelfde naam gebleven, en op korte tijd namen, door de kracht der hemelingen, de stenen geworpen door de handen van de man, het uitzicht aan van mannen en uit het werpen van de vrouw is een vrouw ontstaan. **9**
- Vandaar zijn wij een hard geslacht, bestand tegen zwaar werk en geven we er blijk van uit welke oorsprong we geboren zijn. **10**